

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

► **90 let Društva gluhih in naglušnih Ljubljana**

► **Gluhi otroci v integraciji ostali brez tolmača**

► **Razpis za uporabo nastanitvenih enot za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo**

► **Z varuhom človekovih pravic o uresničevanju pravic gluhih in naglušnih**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24, Ljubljana
telefon: 01/500 15 00
telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran:

www.zveza-gns.si

Urednik:

Anton Petrič

Naslov uredništva:

urednistvo@zveza-gns.si

Uredniški odbor:

Valerija Škof, Darja Pajk, Aleksandra
Rijavec Škerl, Valentin Jenko

Jezikovni pregled:

Barbara Perc

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delne objave nenarodenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno mnenja in stališča uredništva ter Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Nenarodenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem uredništva. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zato na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list Republike Slovenije št. 89/98) ni zavezano plačilu davka na dodano vrednost. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografija na naslovnici:

Slavnostni govornik na mednarodnem dnevu gluhih predsednik državnega zbora Igor Zorčič,
foto: Peter Škrlep

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo.

Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHA.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

OBVESTILO UREDNIŠKEGA ODBORA

Svetovna zveza gluhih je leta 1959 tretjo soboto v septembru izbrala za mednarodni dan gluhih.

Z namenom seznanitve z odprtimi vprašanji, s katerimi se srečujejo gluhi in naglušni, je varuh človekovih pravic Peter Svetina predstavnike Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije povabil na delovno srečanje. Govorili so o razvoju znakovnega jezika, o dostopnosti institucij in pripomočkov, o vključevanju skupnosti ter o skrbi za potrebe oseb z izgubo sluha.

Začetek letošnjega šolskega leta je zaznamoval izpad tolmačev za gluhe učence in dijake v integraciji. V času, ko imamo slovenski znakovni jezik vpisan v ustavo, je nedopustno, da so se gluhi otroci znašli v situaciji, v kateri so ostali brez tolmača. O vsem tem med drugim pišemo v pričujoči številki glasila.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vabimo vas, da glasilo soustvarjate z nami. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si. ●

Uredništvo

NAVODILO AVTORJEM

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF, ali skenirana besedila, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v dokument, ampak jih pripnite k elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo zavrnil ali jih objavili brez fotografij. ●

Uvodnik

Anton Petrič, urednik

Pravice oseb so univerzalne, nedeljive in med seboj povezane. Pripadajo vsem ljudem, ne glede na spol, nacionalno ali etnično poreklo, barvo, vero, jezik ali katerikoli drug status, na primer invalidnost ali gluhotu. Žal se zaradi družbenih predsodkov in napačnih predpostavk, zlasti v državah v razvoju, pravice gluhih pogosto spregleda ali zanika. Svetovna zveza gluhih si prizadeva za spodbujanje in krepitev človekovih pravic gluhih na različnih področjih življenja in dela.

Pravica do znakovnega jezika izhaja iz načela osnovnih človekovih pravic v zvezi s pridobivanjem jezika ob rojstvu. Gluhim otrokom omogoča popolno komunikacijo z ljudmi ter izboljšuje njihove spoznavne in družbene sposobnosti. Gluhi otroci potrebujejo dostop do znakovnega jezika že od rojstva. Na svetu obstaja na stotine znakovnih jezikov, ki so edinstveni in neodvisni od govorjenih jezikov. Nekateri države imajo celo več znakovnih jezikov. Če želimo sprejeti raznolikost, moramo zaščititi na stotine znakovnih jezikov, ki se danes uporabljajo po vsem svetu. Svetovna zveza gluhih si prizadeva za prepoznavanje, promocijo in zaščito znakovnih jezikov.

Vsak znakovni jezik ima svojo edinstveno strukturo, slovnico in leksikon, znakovni jeziki pa so v vseh pogledih enaki govorjenim jezikom. Številne študije so pokazale, da znakovni jezik podpira razvoj možganskih funkcij in družbenih veščin. Dokazi kažejo, da v nasprotju s splošnim prepričanjem celo podpira govorni jezik pri otrocih, ki imajo polžev vsadek, in zmanjšuje negativne učinke zgodnje slušne prikrajšanosti za razvoj govornega jezika.

Jezik in kultura sta neločljiva, znakovni jezik pa je kritična sestavina kulture in identitete gluhih. Znakovni jezik je ključnega pomena za spoznavno, družbeno, čustveno in jezikovno rast vsakega gluhega. Brez zgodnje izpostavljenosti znakovnemu jeziku

so gluhi otroci prikrajšani za močne jezikovne temelje. Zato Svetovna zveza gluhih spodbuja pravico do znakovnega jezika za gluhe otroke in pravico do dvojezičnega izobraževanja za vse.

Tudi če je izobraževanje namenjeno gluhim osebam, je to skoraj vedno slabše od izobraževalnih standardov in priložnosti, ki jih imajo slišče osebe. Kot so večkrat pokazale raziskave, pomena kakovostnega zgodnjega in osnovnega izobraževanja v otroštvu ter dostopnega sekundarnega, terciarnega in vseživljenjskega učenja ne gre podcenjevati.

Svetovna zveza gluhih je prepričana, da ima vsaka gluha oseba pravico do dvojezičnega izobraževanja, družbeno-kulturnega pristopa, ki uporablja znakovni jezik kot učni jezik, hkrati pa poudarja uporabo pisnega jezika v državi.

Konvencija Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov spodbuja kulturo gluhih in jezikovno identiteto skupnosti gluhih. Pomembno je, da se s sredstvi in metodami izobraževanja spodbuja znakovni jezik in kulturo gluhih. Zato Svetovna zveza gluhih zagovarja dvojezično izobraževanje. Le približno 1–2 odstotka gluhih ljudi po vsem svetu dostopa do izobraževanja prek znakovnega jezika. Znakovni jezik v izobraževalnih ustanovah je prepogosto prepovedan ali pa je moten zaradi uporabe totalne komunikacije, ki se je izkazala za neučinkovito in nedosledno, zlasti v primerjavi z dvojezičnim pristopom.

Za sprejemanje premišljenih odločitev potrebujemo dostop do informacij in komunikacij. Osebe z izgubo sluha zaradi pomanjkanja dostopnosti prepogosto ne morejo deliti informacij in se sporazumovati z drugimi. Informacije in komunikacija na vseh področjih življenja bi morale biti dostopne s pomočjo tolmačenja znakovnega jezika, podnapisov in tehničnih pripomočkov. ●

S sekretarjeve mize

»Ne slišim, berem z ustnic.
Zaradi maske na obrazu ne vem, kaj mi želite povedati.«

Pilotni projekt samodejnega podnaslavljanja televizijskih oddaj na RTV Slovenija

Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije smo zelo veseli, da bodo dolgoletni pozivi gluhih in naglušnih uporabnikov vsebin Radiotelevizije Slovenija (televizije, radia in spletne strani) končno uslišani, saj, kot pravi misel leta, tako država ne bo več bolj gluha, kot so gluhi sami.

Številni pozivi zveze in društev, delovni sestanki ter sprejemi na Ministrstvu za kulturo, aktivna vloga predstavnikov zveze v odboru za invalide in v programskem svetu na Radioteleviziji Slovenija ter mnogi pozivi gluhih in naglušnih uporabnikov, ki so svoja pričakovanja naslovili na varuhinjo gledalcev in poslušalcev, so obrodili prve sadove.

Za mnoge gluhe in naglušne je televizija okno v svet, brez tolmača ali sprotne podnapisev pa le mrtva slika na zaslonu, ki lahko pogosto ustvarja napačne in zavajajoče vtise.

Ste kdaj pomislili, kako se počutijo gledalci pred televizijskimi zasloni, ko gledajo, kako množica ljudi demonstrira pred parlamentom, glasno kriči in vzklika ter meče granitne kocke v hram demokracije, a ne razumejo novinarja, ki v živo poroča o dogajanju? Ste pomislili, kako se počutijo gluhi in naglušni gledalci, ko komentatorji navijajo za naše športnike in se veselijo njihovih uspehov, a tega ne slišijo in ne razumejo? V takih tre-

Minister za kulturo Vasko Simoniti in minister za digitalno preobrazbo Mark Boris Andrižanič; foto: MMC

nutkih bi televizijski sprejemnik najraje zalučali skozi okno.

Zato se zahvaljujemo Ministrstvu za kulturo in Radioteleviziji Slovenija, da bosta s pomočjo strokovnjakov uvedla samodejno podnaslavljanje televizijskih programov na nacionalni televiziji. Le tako bodo lahko osebe z izgubo sluha enakopravno spremljale bogat televizijski program, od informativnega, kulturno-umetniškega, športnega, dokumentarnega in izobraževalnega do otroškega in mladinskega.

Dostopnost programov je tudi prednostna naloga vodstva in ustvarjalcev televizijskega programa, ki na ta način uresničujejo poslanstvo javnega medijskega servisa. Tako bodo tudi nacionalni radijski programi na spletu postali dostopni osebam z izgubo sluha. Prepričani smo, da bo primer sprotne podnaslavljanja kot primer dobre prakse za zgled ostalim storitvam, ki so pomembne za osebe z izgubo sluha: oddajam na komercialnih in lokalnih televizijah, spremljanju sodnih razprav, predavanjem na fakultetah ...

V Sloveniji je okoli 1.500 gluhih oseb, ki uporabljajo znakovni jezik, ter okoli 200.000 oseb, ki imajo

različno stopnjo izgube sluha. Izguba sluha je najpogostejša spremljajoča invalidnost starejših ter pogosto vodi v izolacijo, v umik in v osamljenost. Osebe se manj vključujejo v družbeno življenje ter se soočajo z izzivi na delovnem mestu in v procesu izobraževanja. Zato je dostopnost do informacij in komunikacij, tudi do medijev, zanje življenjskega pomena. Tudi mnogim starejšim osebam z izgubo sluha, v domovih za starejše ali v domačem okolju, bo sprotne podnaslavljanje olajšalo življenje in jim omogočilo kakovostnejšo starost. ●

Seminar Kako do najboljše službe; foto: Reha Center Sluh

RehaCenter Sluh: Kako do najboljše službe

RehaCenter Sluh nadaljuje z organizacijo seminarjev. Tokrat so predavatelji spregovorili o zaposlovanju in iskanju najboljše službe. Vsa predavanja so na voljo na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v rubriki RehaCenter Sluh. ●

Mednarodni posvet o rabi polževega vsadka v času globalne pandemije

Na posvetu je sodelovala predstavnica Zveze društev gluhih in

naglušnih Slovenije v izvršnem odboru Evropske zveze naglušnih Darja Pajk. ●

Upravni odbor Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Upravni odbor se je seznanil z aktualnimi dogodki, potrdil strategijo za obdobje 2021-2030 in se usmeril v novo obdobje po ustavni spremembi. ●

**FUNDACIJA ZA
FINANCIRANJE
INVALIDSKIH IN
HUMANITARNIH
ORGANIZACIJ
V REPUBLIKI
SLOVENIJI**

Seminar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

Na seminarju smo se osredotočili na vsebinsko načrtovanje finančnih sredstev iz Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij za leto 2022 ter na predstavitev strategije zveze za novo obdobje. ●

Strategija 2021-2030: obdobje po vpisu znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v ustavo

Strokovna služba Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije v se-

danji sestavi je prvo strategijo dela za obdobje 2009-2019 oblikovala leta 2009. Poleg številnih uresničenih nalog je krona tega obdobja novi 62.a člen ustave. Tokrat smo s predstavniki društev analizirali delo in oblikovali novo strategijo za desetletno obdobje, ki obsega področja zakonodaje, uporabnikov in dela. Potrdil jo je upravni odbor, mi pa se veselimo novih izzivov. ●

Foto: STA

Strategija 2021-2030: zakonodaja

Na podlagi individualnih potreb in pričakovanj uporabnikov ter

analize smo pripravili prednostni seznam del na področju zakonodaje. ●

Del strategije je tudi obravnava duševnega zdravja oseb z izgubo sluha; foto: Delo

Strategija 2021-2030: uporabniki

Seznam uporabniških področij obsega: gluhotu, naglušnost, gluhoslepoto, osebe s polževim vsadkom, osebe z izgubo sluha in motnjami v duševnem razvoju, osebe z izgubo sluha in motnjami v duševnem zdravju, tinitus, osebe z izgubo sluha in gibalno ovirane, osebe z izgubo sluha in kombiniranimi motnjami, kasneje oglušele, poklicno okvaro sluha, izredno poškodbo/izgubo sluha, LGBTQ, mlade, študente in starejše. ●

Strategija 2021-2030: področja dela

Poleg rednega dela na podlagi razpisov Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, sodelovanja z društvi in z

SLOVAR SZJ NA DRUŽBENEM OMREŽJU

Slovar slovenskega znakovnega jezika ima aktivno stran na družbenem omrežju Facebook, kjer si lahko ogledate nove kretnje, ki nastajajo in jih razvijajo v skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki deluje na Inštitutu za razvoj SZJ pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Najdete nas na spletni povezavi www.facebook.com/szjsi.

Hiša znakovnega jezika je del strategije; foto: ZDGNS

uporabniki, nadgradnje ter izboljšav obstoječih programov se bomo posvetili izvajanju osebne asistencije, dostopnosti, Inštitutu za slovenski znakovni jezik, centru tehničnih pripomočkov, izobraževanju na vseh ravneh, starejšim, hiši znakovnega jezika ter muzeju zgodovine zveze in slovenskega znakovnega jezika. ●

Vlado Kreslin; foto: Peter Škrlep

Mednarodni dan gluhih – 90 let Društva gluhih in naglušnih Ljubljana

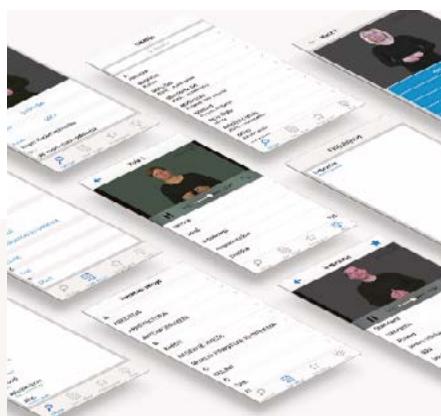
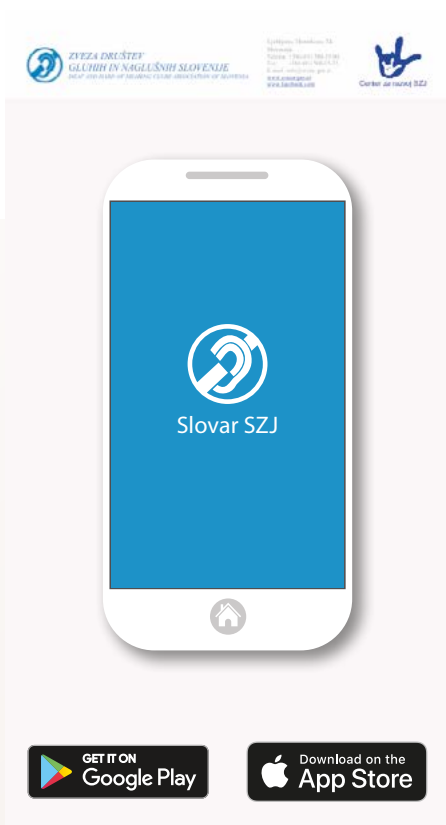
Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana je organiziralo slavnostni kulturni program, ki se ga je udeležil tudi predsednik državnega zbora Igor Zorčič. Zanimiv program, številna udeležba in lepo vreme so pripomogli, da dneva ne bomo pozabili. Hvala vodstvu in članom društva za organizacijo dogodka, predsedniku državnega zbora, da nas podpira pri naših prizadevanjih, ter čestitke ljubljanskemu društvu za 90 let delovanja. ●

Tina Grošelj in Peter Svetina; foto: Spletna TV

Sprejem pri varuhu človekovih pravic ter pogovor o uresničevanju pravic gluhih in naglušnih

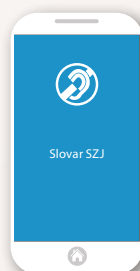
Ob mednarodnem dnevu gluhih je predstavnik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije sprejel varuh človekovih pravic ter z objavo v medijih znova opozoril na izzive oseb z izgubo sluha na področju izobraževanja, dostopnosti, starejših in razvoja slovenskega znakovnega jezika. ●

QR-KODA

Z mobilno aplikacijo Slovar SZJ si lahko ogledate videoposnetke v SZJ z uporabo optičnega čitalca QR-kod. Uporaba QR-čitalca je preprosta:

- Korak 1 – Zaženite mobilno aplikacijo Slovar SZJ ter v meniju izberite QR (spodaj desno).
- Korak 2 – Mobilni aparat usmerite na določeno QR-kodo na listu glasila IST.

1 Namesti aplikacijo

2 Poskeniraj QR-kodo

3 Predvajaj video

NAGOVOR PREDSEDNIKA DRŽAVNEGA ZBORA IGORJA ZORČIČA OB MEDNARODNEM DNEVU GLUHIH

Igor Zorčič; foto: Peter Škrlep

Spoštovani predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, spoštovani predsednik Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, spoštovani predsedniki in sekretarji društev, strokovni delavci, tolmači, cenjeni dame in gospodje.

Ljudje se rodimo kot edinstvena bitja. Drug od drugega se po marsičem razlikujemo, družijo pa nas veliko bolj pomembne reči od tistih, po katerih se razlikujemo: ljubezen, medsebojno spoštovanje, razumevanje in solidarnost. Niso redki ljudje, ki celo življenje preživijo v tišini, ker so bili že ob rojstvu prikrajšani za sluh. A to ni nobena ovira, da se z njimi ne bi mogli povsem normalno sporazumevati in dobro razumeti. Kajti tudi nema delovna roka se lahko spremeni v čudovito govorico – v znakovni jezik, ki ga sicer ne slišimo, a ga vidimo, razumemo in čutimo – predvsem tukaj, v srcu.

Danes, v to sem prepričan, naša srca polnijo lepi, veseli, topli občutki, saj imamo veliko razlogov za radost. Znova smo skupaj in se družimo ob praznovanju vašega praznika, mednarodnega dne gluhih. Spominjamo se tudi častitljive obletnice Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki z vztrajnim delovanjem s svojimi društvi in podružnicami že 90 let gradi mostove med gluhi in slišječimi. Ob tem pa ne moremo spregledati zgodovinskega uspeha zveze, ki je z vztrajanjem pri svoji pobudi dosegla vpis slo-

venskega znakovnega jezika skupaj z znakovnima jezikoma obeh narodnih manjšin in jezika gluhoslepih v Ustavo Republike Slovenije. S tem nista pridobili le skupnosti gluhih in gluhoslepih, temveč je slovenska družba kot celota postala pravičnejša in enakopravnejša.

Vse to nas lahko veseli in upravičeno navdaja s ponosom. Toda današnje praznovanje ima tudi trpek priokus. Namesto da bi po junijski ustavni zaščiti uporaba slovenskega znakovnega jezika postala nekaj samoumevnega in dostopnega brez omejevanja, se je novo šolsko leto za nekatere gluhe dijake v integraciji pričelo v tišini. Na prvi šolski dan so namreč ostali brez tolmača. Zato moj poziv vsem pristojnim, naj nemudoma najdejo ustrezno rešitev za te gluhe učence, ki imajo željo in neodtujljivo pravico do izobraževanja v svojem maternem slovenskem znakovnem jeziku na vseh ravneh izobraževanja.

Po skoraj dveh desetletjih od sprejetja Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika in po vpisu v najvišji pravni akt Republike Slovenije je nepojmljivo in nedopustno, da se gluhi ne morejo enakovredno vključevati in udeleževati na vseh ravneh družbenega življenja; še posebej na področju izobraževanja, ki predstavlja prvo in ključno stopnico do boljšega socialno-ekonomskega položaja gluhe skupnosti.

Posebej visoko ceno ste gluhi in naglušni kot ena izmed najbolj ranljivih skupin plačali in še plačujete med epidemijo. Gluhi in naglušni pomen besed namreč odčitavate tudi z ustnic in razbirate iz obrazne mimike. Gluhošlepi se sporazumevajo z dotikom. Invalidi, pa tudi številni starejši, potrebujejo nego in dotik, vse to pa zahteva bližino, ki je bila kar naenkrat prepovedana in onemogočena. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je na tem področju opravila izjemno delo, saj je vlado, vse pristojne in širšo javnost podučila, da osebe z izgubo sluha, pa tudi drugi invalidi, potrebujete prilagojeno komunikacijo. Da je včasih treba sneti maske, da se lahko sporazumemo. Da je včasih treba seči v roko, da se sočloveku pomaga. In tovrstna humana pomoč presega celo nevarnosti novega koronavirusa in prepovedi.

Današnjega praznika, mednarodnega dne gluhih, prav tako ne bi bilo brez tolmačev slovenskega zna-

Mladen Veršič, Matjaž Juhart, Igor Zorčič, Valentin Jenko in Gorazd Orešnik; foto: Peter Škrlep

kovnega jezika. Veseli nas, da tolmačenje postaja vse bolj zaželen poklic. Še vedno pa tolmačev primanjkuje, predvsem na podeželju in v izobraževanju. Glede

na to da je skrb za razvoj znakovnega jezika zapisana v ustavo, si v prihodnosti obetamo izboljšave tudi na tem področju. Zavedamo pa se, da nas, tako družbo in politiko kot tudi vašo organizacijo, čaka še veliko dela, preden bomo lahko resnično zadovoljni s položajem oseb z izgubo sluha pri nas.

Dovolite mi, da vam kot predsednik državnega zbora še enkrat prisrčno čestitam za mednarodni dan gluhih in 90. obletnico Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Zagotavljam vam, da bodo vrata državnega zbora tudi v prihodnje ostala odprta za pobude in predloge za izboljšanje položaja gluhih kot tudi drugih ranljivih skupin.

Verjamem, da se kmalu znova srečamo; morda že ob 30. obletnici sprejetja Ustave Republike Slovenije, ko bo ta pretolmačena v slovenski znakovni jezik.

Želim vam doživeto praznovanje ter še veliko uspehov pri nadaljnjem delovanju zveze in društev.

Hvala. ●

Z VARUHAM ČLOVEKOVIH PRAVIC O URESNIČEVANJU PRAVIC GLUHIH IN NAGLUŠNIH

mag. Tina Grošelj Sašo Letonja

Ljubica Podboršek, Mladen Veršič, Frida Planinc, Peter Svetina, Valerija Škof in Maša Bastarda

gluhih in naglušnih Slovenije so se odzvali na povabilo varuha človekovih pravic Petra Svetine na delovno srečanje. Govorili so o prihodnosti, ki jo prinaša dopolnitev ustave z znakovnim jezikom, dostopnosti, oskrbi starejših in drugih izzivih.

Predsednik reprezentativne invalidske organizacije za gluhe, naglušne, osebe s polževim vsadkom in gluhoslepe Mladen Veršič se je uvodoma zahvalil za varuhovo nepogrešljivo podporo in vlogo pri vpisu slovenskega znakovnega jezika v ustavo ter poudaril, da je to pomemben dosežek za našo prihodnost. Svetina mu je odgovoril, da je zdaj na vrsti država, ki mora sprejeti zakonske in podzakonske akte, da se dopolnitev ureniči in vpelje v življenje. Dodal je, da bodo bdeli nad tem in preverili, kakšna je časovnica za realizacijo.

Kljub temu pomembnemu dosežku je peščica gluhih dijakov v ljubljanskih rednih šolah začela šolsko leto brez tolmača. »Da so gluhi dijaki prvega septembra v redni šoli, kjer so integrirani, kar je inkluzija v izobraževanju, ostali brez tolmača, je popolnoma nesprijemljivo. Ne znam si predstavljati, zakaj se je to zgodilo. Nenazadnje imamo v državi dovolj usposobljenih

Že od leta 1959 vsako tretjo soboto v septembru 70 milijonov gluhih po vsem svetu praznuje mednarodni dan gluhih. Poleg praznovanja je ta dan namenjen tudi ozaveščanju širše javnosti o težavah, s katerimi se spopadajo osebe z izgubo sluha, in o nevidni invalidnosti, s katero se v Sloveniji spoprijema približno 1.500 gluhih in 100.000 naglušnih. Predstavniki Zveze društev

Med pogovorom z varuhom
človekovih pravic

tolmačev. Šola bi morala zagotoviti, da bi dijaki prvega septembra imeli tolmača,« je poudaril Svetina.

Predstavniki Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije so prepričani, da je za napredek na področju izobraževanja nujen nadaljnji razvoj znakovnega jezika. Vodja skupine za razvoj slovenskega znakovnega jezika Valerija Škof je varuha vprašala: »Maja smo v ustavo vpisali znakovni jezik. Zanima pa nas, kako bo razvoj znakovnega jezika potekal in iz katerega vira se bo financiral?« Varuh ji je odvrnil, da bo njegov urad pri vladi preveril, katero resorno ministristvo bo odgovorno za to področje, in ga pozval, naj predstavi časovnico za realizacijo.

Ob izbruhu epidemije je varuh pozval Slovensko tiskovno agencijo, Urad vlade za komuniciranje in Televizijo Slovenija, naj zagotovijo informacije v dostopnih oblikah. Svetina je o tem povedal: »Zdaj je situacija drugačna in je zagotavljanje informacij v dostopnih oblikah za osebe z izgubo sluha postalo ustavna dolžnost javnih servisov.«

Ob pojavu nove koronavirusne bolezni so se gluhi in naglušni soočili tudi z uvedbo vladnega odloka o obvezni nošnji mask. Oborožiti so se morali z dodatno mero potrpljenja, saj se pogosto znajdejo v položaju, ko sogovornika zaradi maske ne razumejo.

»Takoj ko je bil izdan vladni odlok o obvezni nošnji mask, so nas ljudje z izgubo sluha obvestili, da ne morejo komunicirati. Zato smo vlado opozorili, da jim je s tem onemogočena možnost komunikacije, saj jih maske pri tem ovirajo. Vlada je na našo pobudo odlok spremenila ter omogočila, da so gluhi in naglušni iz odloka izvzeti,« je razložil Svetina. Žal premalo ljudi pozna ta ukrep in posledično se stiska ljudi z izgubo sluha pogloblja vsak dan.

Ker se je za necepljene v četrtem valu epidemije povečal obseg omejitev v javnem življenju, smo varuha vprašali za stališče o trenutnih ukrepih. »Rad bi opozoril na izjavo Nataše Pirc Musar, ki je povedala, da biti necepljen ni pravica. Kot institucija in jaz osebno poudarjamo, da je treba zaupati stroki in znanosti, ne pa špekulacijam,« je povedal Svetina.

Prav tako ustava državi nalaga, naj zagotovi zdravo življenjsko okolje, Zakon o nalezljivih boleznih pa preprečevanje epidemije nalezljivih boleznih. »Država je dolžna poskrbeti za javno zdravje z ukrepi, ki jih sprejema. Vendar morajo biti ti ukrepi, če posegajo v človekove pravice, zapisani v zakonu,« je dodal Svetina.

Absolutnih človekovih pravic je manj, kot si mislimo. Dejansko sta samo dve: prepoved mučenja in prepoved suženjstva.

Varuh je osebe z izgubo sluha spodbudil, naj mu pišejo, v kolikor menijo, da so jim kršene človekove pravice. ●

90 LET DRUŠTVA GLUHIH IN NAGLUŠNIH LJUBLJANA

✎ Frida Planinc

Praznovanje 90-letnice društva je že samo po sebi veličasten dogodek. Če pa gre za invalidsko organizacijo oziroma društvo, ki deluje v javnem interesu, je to še posebej

vredno pozornosti.

Z društvom sem se prvič srečala na večer vate. Po zaključku slovesne večerje v Zavodu za gluhe za Bežigradom smo se nekateri sošolci odločili, da obi-

Prvotni objekt Društva gluhih in naglušnih
Ljubljana na Samovi ulici; foto: Arhiv ZDGNS

Na skupščini smo se odločili za gradnjo novih prostorov v Zadobrovi; foto: Arhiv DGN Ljubljana

Gradnja večnamenske dvorane; foto: Arhiv DGN Ljubljana

ščemo Društvo slušno prizadetih na Samovi ulici. Ker je bila moja prva izkušnja prijetna, sem se v prihodnje redno udeleževala srečanj v društvu ob sredah, različnih predavanj, izletov in zanimivih dogodkov. Začela sem delovati tudi v različnih odborih in aktivih. Pritegnilo me je predvsem delo v upravnem odboru, saj sem opažala, da se gluhi pri delu in v vsakdanjem življenju zaradi gluhotе soočamo z mnogimi težavami, predvsem z nerazumevanjem in z oteženo komunikacijo s sliščo populacijo. V tistem času so se v društvu začeli tudi redni tečajji za tolmače slovenskega znakovnega jezika.

Frida Planinc med polaganjem temeljnega kamna novega društvenega objekta; foto: Arhiv DGN Ljubljana

Z leti smo opazili, da postajajo prostori društva premajhni. Prav tako nas je omejevala prometna cesta, težave pa smo imeli tudi z okoliškimi stanovalci, ki so se pogosto pritoževali zaradi nenamernega hrupa v naših prostorih. Zato nam je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije za izgradnjo novih prostorov podarila zemljišče v Zadobrovi. Njihov pogoj je bil, da v enem letu pričnemo z gradnjo, sicer zemljišče izgubimo.

Na skupščini društva so se delegati odločili, da prostore na Samovi ulici prodamo Društvu duševno prizadetih, ki se je nahajalo nad nami, in gremo v gradnjo novih prostorov. Preden se je gradnja začela, pa je preteklo precej časa.

Med praznovanjem mednarodnega dneva gluhih leta 1996, ki ga je ob 65-letnici organiziralo naše društvo, smo otvorili tudi nove prostore, v katerih so se od takrat odvijale vse naše aktivnosti.

Že prvo leto smo v novih prostorih na mirni in prostrani lokaciji v kleti doživeli poplavo stoletnih voda, ki so segle meter visoko. V prihodnjih letih nas je še nekajkrat poplavelo, a voda ni nikoli prišla tako visoko. Ogrožena je bila dvorana v kleti, sejna soba v pritličju pa premajhna za vse dejavnosti in druženje. Nekateri člani so takrat ugotovili, da z društvom ne vidijo skupne prihodnosti, zato so ustanovili novo društvo in odšli na svoje.

Takrat sem bila že dve leti predsednica društva in s sekretarjem Jožetom Rednakom sva se po premisleku odločila, da bi bilo najbolje poleg stavbe zgraditi še večnamensko dvorano. V njej bi brez strahu pred poplavami lahko izvajali vse svoje programe. Prek Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij nam je uspelo pridobiti investicijska sredstva, ki pa niso zadostovala za izgradnjo vsaj 100 kvadratnih metrov velikega prostora. Zato smo se organi društva po temeljitem posvetu odločili, da gremo v individualno gradnjo.

Člani društva so sami poskrbeli za obrtniška dela; foto: Arhiv DGN Ljubljana

Udarniška akcija postavitve lesenega paviljona; foto: Arhiv DGN Ljubljana

Danes bi pameten človek rekel, da smo šli z glavo skozi zid, saj smo se odločili, da bodo betonsko ploščo stavbe, talno ogrevanje in krovsko-kleparska dela opravili obrtniki, vsa ostala dela, vključno z gradnjo z bloki iz siporeksa, pa gluhi člani društva. Gradbeni nadzor in izdelavo fasade je prevzel oče našega člana, ki je bil zidarski mojster. Za vse ostalo sva bila odgovorna midva s sekretarjem – jaz sem skrbela predvsem za jedačo in pijačo.

Delali smo od zgodnjega jutra do poznega popoldneva. Stvari so se odvijale s svetlobno hitrostjo, saj smo z delom začeli 20. oktobra in ga končali dan pred silvestrovim. Novembra, ko je bila konstrukcija dvorane postavljena ter bi morali delo prevzeti tesarji in krovci, je zapadel sneg. Krovci so nas obvestili, da v snegu ne morejo delati, in odpovedali sodelovanje. Naši fantje pa so očistili sneg in delo se je lahko nadaljevalo. Talno ogrevanje in keramične ploščice nam je vgradilo podjetje sina naše Angelce, ki je letos dopolnila 93 let – tri leta več kot je staro društvo. Ko je Mizarstvo Moste vgradilo velika lepa okna, so delo prevzeli mizarji in pleskarji, člani našega društva. Pred tem sta sekretar Jože in naš Lampi vadila, kako pravilno vgraditi mavčne plošče. Tako sta bila zatepljena v delo, da nista opazila, da jima je sosedov maček odnesel klobaso, ki sta jo imela za malico.

Potem so se stvari odvile zelo hitro. Mizarji in pleskarji so delali z neverjetnim tempom in pri tem dajali občutek, da so vrhunski strokovnjaki. Res so bili – vrhunski samouki. Ko so izdelali ogrodje čajne kuhinje in točilni pult, smo se lahko posvetili silvestrovanju v veliki, lepi in svetli dvorani. Vse to se je zgodilo v neverjetnih dveh mesecih in pol. V mesecih, ki so sledili, smo v lastni režiji zgradili še leseni paviljon in balinišče.

Po 15 letih vodenja društva sem odstopila in se po volitvah za štiri leta kot predsednica preselila na Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije. Za mano

je na zvezo prišla tudi sekretarka Saša, s katero sva v društvu dobro sodelovali.

Po upokojitvi sekretarja Jožeta, brez katerega večnamenske dvorane ne bi bilo, se je zamenjalo nekaj predsednikov in sekretarjev. Vmes se je marsikaj spremenilo, tako v društvu ter na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije kot na Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. Žal že nekaj let ni več na voljo investicijskih sredstev, s katerimi so društva in zveza uresničili mnogo projektov. Zdaj ta sredstva znova potrebujemo za različna popravila, saj je 25-letno stavbo našega društva zob časa že pošteno načel.

Društvo danes; foto: Google

Želim si, da bi se vsi različni in vsi enakopravni člani društva z izgubo sluha še dolgo družili. Društvo je in bo vedno ostalo naš drugi dom, kjer nimamo težav s komunikacijo in kjer so nam na voljo posebni programi.

Vse peripetije, vesele in manj vesele trenutke smo skozi zgodovino vestno beležili na papirju, filmskem traku in na svetovnem spletu, da bodo ostali v spomin prihodnjim generacijam. Predvsem na vse člane društva, ki so z delom in s sodelovanjem pripomogli, da lahko danes praznujemo 90. obletnico Društva gluhih in naglušnih Ljubljana. ●

GLUHI OTROCI V INTEGRACIJI OSTALI BREZ TOLMAČA

mag. Vlasta Tifengraber in mag. Tina Grošelj

Nad ljubljanske gluhe dijake, ki se šolajo na rednih šolah, so se že na začetku šolskega leta zgrnili črni oblaki, saj so prvi šolski dan ostali brez tolmača. Direktor Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana dr. Boris Černilec je pojasnil, da jim zaradi odpovedi delovnega razmerja s strani tolmačev znakovnega jezika zavod ni mogel zagotoviti tolmača. Neljubi dogodek je pokazal na pomanjkljivosti sistemske ureditve izobraževanja gluhih in naglušnih, ki jo bo očitno treba prevetriti, kar lahko traja tudi več let.

Medtem ko država išče rešitve, so gluhi otroci diskriminirani in niso v enakem položaju kot njihovi vrstniki. Med njimi je Špela Rotar, ki obiskuje Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani in je ena od gluhih dijakov v integraciji, ki so prvi šolski dan praktično čez noč ostali brez tolmača. V enakem položaju se je znašel tudi njen brat Primož, ki ga v letošnjem šolskem letu čaka matura.

Da bo ostala brez tolmača, je Špela izvedela dva dni pred začetkom šole. »Dobila sem sporočilo, da bom letos celo šolsko leto brez tolmača. To se ni zgodilo le meni, temveč večini otrok v integraciji, torej tistim, ki se ne šolajo v zavodih za gluhe. Ne vem, zakaj se je to zgodilo, gre pa za kršitev mojih pravic, vpliva na moje izobraževanje in mi ni všeč. Želim, da se situacija uredi in tolmača dobim nazaj, saj to močno vpliva na moje ocenjevanje, občutke in motivacijo ter na situacijo v šoli,« je pojasnila simpatična dijakinja.

Tolmače za gluhe otroke v integraciji zagotavljajo trije zavodi za gluhe in naglušne v Mariboru, Portorožu in v Ljubljani, odvisno od tega, kje otrok obiskuje šolo, sredstva zanje pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Petra Rotar, mati Špele in Primoža, je bila ob novice, da ukinjajo tolmače, šokirana, saj je bila junija slovenska ustava dopolnjena s slovenskim znakovnim jezikom. Vidno zaskrbljena je povedala: »Ni mi jasno, zakaj so ukinili tolmačenje. Pisala sem direktorju Zavoda za gluhe Borisu Černilcu in ga prosila za pojasnilo, zakaj sta otroka ostala brez tolmača. Dobila sem odgovor, da imajo na zavodu težave s pomanjkanjem tolmačev, saj so trije nedavno dali odpoved. Zato morajo tolmači, ki so pred tem tolmačili v integraciji, zdaj delo opravljati na zavodu.«

Gluhi učenci v integraciji potrebujejo tolmača; foto: OŠ Solkan

Iz njegovega odgovora lahko sklepamo, da so na Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani zaposleni učitelji, ki ne znajo znakovnega jezika in pouka ne morejo izvajati sami ter za to potrebujejo tolmača. Direktor Černilec je v pogovoru za naše medije dejal: »Otrok ima odločbo za posamezno šolo in pravzaprav je vodstvo šole zadolženo za izvajanje odločbe. Je pa res, da smo v zadnjih letih tem šolam pomagali s tolmači, zaposlenimi na Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani. Pojavil pa se je problem, da so tri tolmačice dale odpoved, zato moramo s pomočjo razpisa poiskati nove tolmače, da bomo z njihovo pomočjo lahko v polnem obsegu zadovoljili potrebe vseh otrok.

Ko so na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije dobili sporočila obupanih dijakov in njihovih staršev, so bili neprijetno presenečeni. »Informacije, ki smo jih prejeli, so nedopustne. V času, ko imamo slovenski znakovni jezik vpisan v ustavo, je nepojmljivo, da so se gluhi otroci znašli v situaciji, v kateri so ostali brez tolmača,« je jasen sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Matjaž Juhart.

Za Špelo se je že našla začasna rešitev, saj so ji na šoli predlagali, naj si sama izbere tolmača, katerega stroške bodo pokrili, nato pa na ministrstvo poslali zahtevek za njihovo vračilo.

Da je takšna rešitev najbolj logična in najhitrejša, meni direktorica Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik Jasna Bauman: »Dejstvo je, da zavodi verjetno nimajo kadra, ki bi se bil pripravljen zaposliti pri njih. Ne razumem pa, zakaj se ministrstvo ne poslužuje tolmačev, ki so na listi in delo opravljajo na

podlagi drugih predpisov, kot samostojni podjetniki ali po podjemni pogodbi. Ne strinjam se, da gre za pomanjkanje tolmačev, gre le za pomanjkanje zaposlenih tolmačev.«

Da je težava v trenutnem sistemu, meni tudi poslanec v državnem zboru in tolmač slovenskega znakovnega jezika Jani Möderndorfer: »Problem je nastal leta 2015, ko so zaposlili tolmače in je ministrstvo videlo enkratno priložnost, da lahko začne tolmače neposredno financirati samo prek zavoda. To tako ne gre. Ne vem, zakaj lahko tolmač tolmači na fakulteti ali na sodišču, ni pa usposobljen in ne more tolmačiti dijakom. Nekaj je hudo narobe, tako z ministrstvom kot z zavodom, da nimata jasnega stališča do kompetenc in sposobnosti, ki jih mora imeti nekdo, ki je sposoben tolmačiti slovenski znakovni jezik.«

Po njegovem sta glavna krivca za nastalo situacijo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod za gluhe in naglušne, ki je pristal na to logiko. Pojasni tudi, da naj se tolmačev ne bi zaposlovalo, saj morajo biti neodvisni, njihov delodajalec pa je lahko le uporabnik. Jasna Bauman dodaja, da je izobraževanje edino področje v državi, kjer se vztraja pri sistemu, da se tolmače zaposluje. To se je pokazalo kot slabost, na katero so strokovnjaki iz Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter iz Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik glasno opozarjali, še preden se je sistem uveljavil, vendar niso bili slišani.

Petra Rotar pritrjuje, da bi bilo najbolje, da si otrok sam ali skupaj s starši izbere, kdaj in pri katerih predmetih tolmača potrebuje. »Otroci naj si sami izberejo tolmača, ki zna dobro kretati, in sami naredijo urnik, ko ga potrebujejo. To je najboljšo. Na ta način bodo v šoli bolj sproščeni in se ne bodo obremenjevali, ali bodo tolmača sploh dobili. To je njihova pravica in tako bi moralo biti že zdaj, ko imamo slovenski znakovni jezik v ustavi,« poudarja Rotarjeva.

Za pojasnilo v zvezi z nastalo situacijo smo prosili tudi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Odgovorili so nam, da so, takoj ko so bili obveščeni o problematiki, aktivno pristopili k pomoči zavodu. Prav tako so v medresorskem usklajevanju pravne podlage, da bi lahko zavod tolmačenje slovenskega znakovnega jezika za učence in dijake zagotovil tudi s sklenitvijo pogodbe za opravljanje storitev z zuna-

njim izvajalcem, ki ima ustrezno stopnjo strokovne izobrazbe za izvajanje izobraževalnega programa, v katerem bo izvajal naloge tolmačenja, in znanje slovenskega znakovnega jezika.

Ministrstvo v odgovoru ni navedlo, da je pogoj za izvajanje tolmačenja pridobljena poklicna kvalifikacija tolmač znakovnega jezika, kar je popoln nesmisel, saj gluhim otrokom lahko tolmači le oseba s primerno poklicno kvalifikacijo.

Medtem pa čas teče. Za peščico dijakov, ki se soočajo z izgubo tolmača, je vsak dan izgubljen. Med njimi je tudi Primož, ki ga letos čaka matura. Odpuškov ne bo. Znati mora enako kot sošolci, čeprav v tišini sedi v razredu. Zato Matjaž Juhart meni, da je k reševanju problema treba pristopiti takoj: »Aktivirati je potrebno tolmače z liste tolmačev, stroške zanje pa naj pokrije ministrstvo. Vmes naj stroka poišče dolgoročno rešitev. Nikakor pa otroci medtem ne smejo biti brez tolmačev.«

Tudi Jani Möderndorfer se strinja, da je težavo treba nemudoma odpraviti: »Aktivirajo naj se tolmači z liste tolmačev, ki bodo reševali situacijo, katere zavod trenutno ni sposoben rešiti.«

Jasna Bauman pa zatrjuje, da je tolmačev dovolj: »Na listi je 61 tolmačev iz vse Slovenije in prepričana sem, da bi lahko takoj zapolnili vrzel, ki je nastala v letošnjem šolskem letu, le ministrstvo bi moralo narediti korak naprej in z njimi skleniti dogovor.«

Medtem ko država išče rešitve, pa gluhi otroci, ki pri pouku potrebujejo pomoč tolmača, niso v enakopravnem položaju kot njihovi sošolci. Situacija, v kateri so se znašli, predstavlja hudo kršitev človekovih pravic, zato je treba rešitve, ki so na voljo, nemudoma uporabiti. ●

IZ SVETA TIŠINE

KAKO JE POSKRBLJENO ZA OSEBE Z IZGUBO SLUHA V SLOVENIJI

Anton Petrič

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik; foto: RTV SLO

Republika Slovenija je z ustavno spremembo priznala uporabnike znakovnega jezika in jezika gluho-slepih kot skupnosti z lastno kulturo, identiteto in jezikom. Povod za pobudo ustavne spremembe so bile nekatere neurejene pravice gluhih, naglušnih in gluhoslepih. Izpostavil bi tri najbolj izstopajoče:

- pobuda Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, da se v Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami vnese tudi gluhoslepe otroke, ni bila sprejeta,
- gluhi otroci se še vedno ne učijo v svojem jeziku,
- še vedno ni zagotovljenega sistemskega vira za razvoj znakovnega jezika.

Zagovornik načela enakosti je v posebnem poročilu o položaju gluhih v izobraževalnem sistemu opozoril, da so osebe z gluhoto pri uresničevanju pravice do izobrazbe v slabšem položaju. To je med drugim videti iz podatkov o izobraženosti, ki kažejo, da je imel leta 2011 le en odstotek gluhih visokošolsko izobrazbo, med vsemi prebivalci Slovenije pa je bilo visokošolsko izobraženih 17 odstotkov prebivalcev. Zagovornik s poročilom pristojnim priporoča, da je treba zagotoviti večjo in bolj aktivno zaščito pravic gluhih in uporabnikov slovenskega znakovnega jezika pred diskriminacijo. V Zakonu o varstvu pred diskriminacijo sta med izrecno navedenimi osebnimi okoliščinami, zaradi katerih nihče ne sme biti obravnavan slabše, tudi osebni okoliščini invalidnosti in jezika.

Absurdno je, da v Sloveniji že 121 let obstaja izobraževanje gluhih, a se gluhi še vedno ne izobražujejo v svojem jeziku. Ob tem ko obstajata Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in dan znakovnega jezika ter je slovenski znakovni jezik od leta

2017 vpisan v nesnovno kulturno dediščino, na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport že nekaj let stojita dva pomembna akta: Umestitev slovenskega znakovnega jezika v slovenski šolski prostor po vseh vertikalnih in Učni načrt za slovenski znakovni jezik kot izbirni predmet v osnovni šoli. Gluhi otroci imajo v okviru rednega šolanja pravico le do štirih ur tolmačenja na teden, če si jih izборijo, in zato ne morejo spremljati pouka v znakovnem jeziku.

Vsaka naglušnost je specifična in želja oziroma potreba naglušne populacije je, da vsak dobi funkcionalno ustrezen slušni aparat, cenovni standard pa tega veliki večini ne omogoča.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije se več kot desetletje bori za uvedbo tehničnih standardov oziroma osnovnih zahtev kakovosti standardnih slušnih aparatov, saj je treba stvari na tem področju čim prej doreči in urediti. Zato je že pripravila predlog osnovnih zahtev kakovosti standardnih slušnih

Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

ZZZS Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
www.zzzs.si

Skupaj za zdravo prihodnost.
Solidarnost je prihodnost.

dostopne oddaje TV Slovenija in državne
Dostopnost TV programov s podnapisi; foto: Spletna TV.si.

Spremljanje pouka v slovenskem znakovnem jeziku; foto: Delo

aparator in ga poslala na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Zveza je med drugim predlagala dvig cenovnega razreda in izločitev analognih slušnih aparatov, izenačitev vrednosti levega in desnega vušesnega slušnega aparata na višjo vrednost ter določila, katerim tehničnim standardom morajo zadositi standardni slušni aparati. Prav tako je v predlogu zapisano, naj se nabor standardnih slušnih aparatov posodablja vsaj enkrat letno.

Deveti člen Konvencije o pravicah invalidov državam pogodbenicam nalaga, naj različnim skupinam invalidov zagotovijo nemoten dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij ter jim s tem omogočijo neodvisno življenje. Različne medijske vsebine, med drugim tudi na spletu, so gluhih in naglušnim v Sloveniji skoraj povsem nedostopne. Možnosti spremljanja avdio in video medijev za več kot 100.000 oseb s težavami s sluhom trenutno ostajajo odvisne od presoje in dobre volje ponudnika telekomunikacijskih storitev ali televizije, med drugim RTV Slovenija.

Posledično bi bilo nujno zagotoviti ustrezne zakonske podlage, ki ne bi več dopuščale dvoma v obvezo posameznega operaterja in zlasti nacionalne televizije, da uresničuje pravico dostopa invalidov s senzoričnimi okvarami do vseh informacij, do katerih so upravičeni dostopati ostali državljani.

Primeri iz tujine kažejo, da je 100-odstotno sprotno podnaslavljanje vsebin za gluhe in naglušne osebe v praksi izvedljivo, prav tako bi bilo brez težav z malo volje in napora izvedljivo spremljanje prirediteljev na državni ravni s slušno zanko.

Gluhe osebe imajo status invalida, vendar nimajo priznane nobene invalidnine niti 100-odstotne telesne okvare. Kot rečeno, je resorno ministrstvo izdelalo oceno in ugotovilo, da je za gluhe in naglušne v Sloveniji v primerjavi z drugimi invalidi najslabše poskrbljeno. Nujno bi se moralo izboljšati izobraževanje gluhih. V Sloveniji so bili za gluhe otroke ustanovljeni trije šolski centri. Ker je bil znakovni jezik

mного let prepovedan, tudi v teh posebnih šolah za gluhe, se jim je naredilo ogromno škodo, ki se je še danes ni v celoti popravilo. V te šole se vpisuje čedalje manj gluhih otrok, čeprav jih je vsako leto približno enako. Prav tako so se do pred kratkim gluhi učenci v osnovnih in srednjih šolah ter na fakultetah morali spoprijemati z velikimi izzivi, saj jim izobraževalne ustanove niso in še danes ne omogočajo tolmača v celoti. Žal je moralo priti do tožb in sodb vrhovnega sodišča, da so se stvari premaknile na bolje, toda ti koraki so postopni. V zadnjem času se pozitivno premika v osnovnošolskem izobraževanju, vendar naj znova poudarim, da gluhi otroci potrebujejo kakovostne posebne šole za gluhe, saj se v tem okolju razvijata njihov jezik in identiteta. Potrebna bi bila temeljita preobrazba posebnih šol za gluhe, žal pa za to ni posluha ministrstva. Za to so odgovorni ne samo izvajalci izobraževanja, temveč tudi resorno ministrstvo za izobraževanje.

Najprej je treba gluhe osebe opolnomočiti, usposobiti in jim dati vsa potrebna orodja. Potem bodo lahko same poskrbele za svoje potrebe in življenjske cilje. Vso energijo je treba usmeriti v izobraževanje. Razen nekaterih izjem, pri tem ugotavljamo popolno ignoranco, nerazumevanje in odklonilen odnos. Spoznavamo, da tisti, ki znajo politično in populistično pritiskati na državo, dosežejo nekatere spremembe. Mi gluhi ne delujemo tako in žal posledično tudi nismo uslišani. Zato je tudi pogosta misel, da je država bolj gluha od nas samih. Ko se bo uredilo izobraževanje gluhih, bodo ti sami proaktivno uredili vse druge potrebe.

Čeprav ima država nekaj zakonskih rešitev, ki urejajo pravice gluhih in naglušnih oseb na področju izobraževanja, zaposlovanja, enakih možnosti in dostopnosti do informacij, osebe z izgubo sluha šele zdaj vstopajo v sistem zagotavljanja pravic. Kajti, aktualni Samoupravni sporazum o seznamu telesnih

Reha Center Sluh na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije; foto: Arhiv ZDGNS

okvar iz leta 1983 gluhih priznava samo 70-odstotno telesno okvaro, naglušnim pa do 60-odstotno, s čimer so prikrajšani za marsikatero pravico, ki si jo zaslužijo.

V Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije je združenih 13 društev, v katera je vključenih okoli 5.500 članov, od teh je 1.500 gluhih, 60 gluhoslepih in 150 oseb s polževim vsadkom, medtem ko je v Sloveniji 80.000 oseb s slušnim aparatom in 550 oseb s polževim vsadkom.

Okvara sluha in komunikacijska oviranost gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom omejujeta v številnih življenjskih situacijah, zlasti pri dostopu do informacij, kar močno vpliva na njihov položaj v družbi. Na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije pripravljamo izobraževanja, ki jih prilagajamo potrebam članov. V tehnikah, prilagojenih gluhih in naglušnim, izvajamo seminarje, konference, delavnice in okrogle mize, posredujemo jim ključne informacije in usmeritve za njihovo vključevanje v družbeno okolje ter spremljamo zakonodajo, ki vpli-

va na njihovo življenje. Usposabljam tudi strokovno osebje, ki dela z njimi. Osebe z izgubo sluha na prilagojen način s tolmačem, indukcijsko zanko, s sprotim pretvarjanjem govora v besedilo in s kompetentnimi osebami, ki jim predstavijo vsebine, prejmejo informacije iz prve roke ter z aktivnim sodelovanjem zagovarjajo svoje potrebe in stališča.

Zadnje čase Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije posveča več pozornosti starostnikom z izgubo sluha in duševnemu zdravju oseb z izgubo sluha. Postopna izguba sluha je najpogostejši spremljevalec staranja. Starejši, ki so ranljiva skupina v vseh družbah, se postopno umikajo iz družbe in postajajo družbeno izolirani. Posledice pomanjkanja kakovostnih odnosov in komunikacije so vse prej kot zamenljive, saj lahko povzročijo hude duševne stiske, ki vodijo v motnje duševnega zdravja, denimo depresijo, tesnobo, različne oblike odvisnosti in celo samomor. Za starostnike je posebej boleče, če jih svojci zaradi neznanja ne obravnavajo ustrezno in prihaja do nesporazumov.

Med nami je veliko starejših z izgubo sluha, ki niso deležni ustrezne zdravstvene in socialne oskrbe doma ali v domovih za starejše. S sluhom izgubijo tudi normalno komunikacijo z okolico, okolica se počasi umika, kar vodi v duševno hiranje. To pa je začetek čustvenega in telesnega propada. Zaradi težav pri komunikaciji z okolico lahko okvara sluha močno vpliva na njihovo duševno zdravje, pogosto pa so izpostavljeni tudi neustrezni obravnavi okolice in celo nasilju. Zato bi morali politika in celotna družba ljudem z izgubo sluha namenjati več pozornosti. ●

SPLETNA TV
www.spletnatv.si

Spoštovani gledalci in cenjene gledalke!

Spletna TV je zaživela na samostojnem spletnem portalu. Vpišite www.spletnatv.si in nam sledite tudi v prihodnje.

Enako kot doslej, nas boste še vedno našli tudi na spletnem naslovu

www.zveza-gns.si, s klikom na sliko uredniške ekipe.

Veseli bomo tudi vašega nadaljnega spremljanja Spletne TV na družbenih omrežjih Facebook in Youtube.

Se vidimo na spletu!

Uredništvo Spletne TV

SKUPAJ V HRIBE Z INKLUZIJO IN VSEŽIVLJENJSKIM UČENJEM NA BOČ

Marjeta Čič

Prostovoljca z vrvmi pomagata invalidu pri vzponu; foto: PIN/OPP

Topla sončna septembrska nedelja je združila pohodnike z vseh vetrov. Skupaj smo se podali na Boč. Odbor Planinstvo za invalide je v inkluzijo povezal štiri akcije: Gibalno ovirani gore osvajajo, Nevrorazlični AMA, Slepi in slabovidni planinci po Slovenski planinski poti in Gluhi strežejo v planinskih kočah. Inkluzijskega pohoda so se udeležili tudi udeleženci tridnevnega usposabljanja Planinstvo za invalide, ki je potekalo na Boču.

Vodja delovne skupine akcije Gibalno ovirani gore osvajajo Stojan Rozman je o pohodu povedal: »Zjutraj nas je na mestu zbora na robu gozda pričakalo hladno jutro, na vrhu pa so bile poletne temperature. Prekrasno sončno vreme je na pohod zvalilo pisano družbo udeležencev akcij Gibalno ovirani gore osvajajo, Gluhi strežejo v planinski kočah, Nevrorazlični AMA, Slepi in slabovidni po Slovenski planinski poti, naše ambasadorko in parašportnike. Veseli smo, da se nam je poleg starih zvestih pohodnikov pridružilo veliko novih, tudi iz društev, ki se doslej še niso udeleževala naših pohodov, npr. iz društva Kapniki. Gibalno ovirani so imeli s seboj raznolika pomagala: ročne invalidske vozičke, vozičke z električnimi pogonskimi kolesi, vozičke z elektro priklopom, športna kolesa na ročni pogon, električne skuterje in električne invalidske vozičke. Večina se nas na vrh ne bi zmogla povzpeli brez prostovoljcev iz zavodov Manipura in Nefiks ter brez Fužinskih gamsov iz Cone Korak.«

»Razdelili smo se na dve skupini – ena je proti vrhu krenila po planinski poti, druga, naša, pa je

grizla asfalt. Vsa parkirna mesta pod pobočjem so bila zasedena, zato je bil skupinski prevoz, ki smo ga organizirali, zelo dobrodošel, zlasti za tiste, ki nimajo avtomobila ali ne vozijo. Pred začetkom vzpona smo na hitro obnovili, kako se pravilno ravna z invalidskim vozičkom, kako se namesti in vleče vrvi ter kakšna mora biti razdalja med posamezniki. Vzpon, ki je trajal dobro uro, nam je bil v izziv. Povsod nas je obkrožala prekrasna narava. V koči na vrhu so nam postregli gluhi, s katerimi smo vadili kretnje v znakovnem jeziku, in to prav v času, ko je potekal mednarodni teden gluhih,« je z opisom poti nadaljeval Rozman.

»Udeležence pohoda smo pozdravili direktorica generalnega sponzorja akcije podjetja NiceHash Martina Golob, parašportnik in dobitnik štirih parolimpijskih medalj Franci Pinter - Ančo, predstavnik planinskega društva Poljčane Janko Kovačič, predstavnica akcije Odločen korak - Slepi in slabovidni planinci po Slovenski planinski poti Ana Oražem, predstavnica akcije Gluhi strežejo v planinskih kočah Nina Jeranko, predstavnica akcije Nevrorazlični AMA Marjeta Čič, predstavnica prostovoljcev zavoda Manipura ter jaz kot predstavnik akcije Gibalno ovirani gore osvajajo. Dogajanje je humorno povezovala igralka in komedijantka Urška Vučak Markež, ki je tudi naša ambasadorka. Poti in narava pod planinskim domom so vabile na sprehod, pogled pa mi je uhajal na vrh Boča, kamor bi se nekoč rad povzpeli. Ko sem to omenil Fužinskim gamsom, so me pogle-

Pohodniki na vozičkih s spremljevalci; foto: PIN/OPP

Nina Jeranko (v zeleni majici) kaže krenjto za kavo; foto: PIN/OPP

dali postrani, saj že sami za vzpon potrebujejo veliko volje in energije. Spust v dolino je minil v sproščnem pogovoru, med njim pa smo invalidi prostovoljcem pripovedovali o našem življenju. Sredi oktobra se bomo udeležili vzponov na Trstelj in Lisco,« je dodal Rozman.

Po zaključku pohoda so predstavniki planinskega društva Fužinski gamsi zapisali: »Imeli smo se super, tudi fant, ki je bil prvič z nami, je bil zelo zadovoljen. Predvsem zato ker je videl, koliko ovir morajo premagati nekateri, pa se ne pritožujejo. Po poti navzdol smo se s Stojanom pogovarjali o izzivih in načinu obravnave tetra- in paraplegikov ter o tem, kako bi se ta lahko izboljšal.«

Oskrbnik koč na Boču Oliver nam je zaupal, da je po dnevu z invalidi ugotovil, da sam pravzaprav nima težav.

Udeleženka pohoda je svoje vtise strnila v zapisu: »Super je bilo, rada sem v naravi. Pozdravljam pohodništvo in si ga želim še več, vendar je zame težko dosegljivo, saj sem gibalno ovirana in ne vozim avtomobila. Hvala za lep dan.«

Irena Temlin, ki je slepa in je vleko vozička že izkusila, je dogodek navdušeno opisala: »Spremljevalci prostovoljci nam dajejo moč, da lahko z njihovo pomočjo osvajamo hribe in gore, zato so neprecenljivi. Iskrena hvala vsem, ki se trudite z nami, nas spremljate, spodbujate in verjamete v nas.«

»Pohodi na vsakem koraku delijo vseživljenjsko učenje, njihova največja vrednost pa je inkluzija, proces, v katerem se učimo živeti drug z drugim. Vpogled v življenje druge osebe nam odpre oči, razširi vedenje in odpira mavrico spoznanj o drugačnosti. Inkluzijski pohod se je odvijal v tednih vseživljenjskega učenja,« sem svoje misli strnila Marjeta Čič.

Ponosni partnerji akcije so Planinska zveza Slovenije, Sonček - Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, Zveza paraplegikov Slovenije in Društvo distrofikov Slovenije. Odbor Planinstvo za invalide Planinske zveze Slovenije v drugih akcijah sodeluje s planinskimi društvi, Slovensko karitas, Združenjem slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, Zvezo tabornikov Slovenije, z drugimi manjšimi humanitarnimi organizacijami in s številnimi posamezniki. Akcija poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike Boruta Pahorja.

Projekt so tudi letos podprli ambasadorji Evgen Bavčar, Urška Vučak Markež, Marija in Andrej Štremfelj, Tone Kuntner, Brigita Langerholc, Viki Grošelj, Žiga X Gombač in Andrej Težak - Tešky. Akcijo podpirajo parašportniki Nastja Fijolič, Matej Arh, Lena Gabršček, Matic Keržan, Dejan Fabčić, Sandi Novak, Tanja Cerkvenik, Jernej Slivnik, Gregor Gračner, Anej Doplihar, David Škorjanc in Franci Pinter - Ančo.

V danih razmerah je lažje, če imaš partnerja, ki ti stoji ob strani. Tega se zavedamo tudi v akciji Gibalno ovirani gore osvajajo. Zato smo počaščeni in hvaležni, da nas tudi v tej sezoni podpira slovenski posrednik pri rudarjenju kriptovalut NiceHash. ●

Drenikova 24
1000 Ljubljana

(01) 500 15 23

spletna.tv@zveza-gns.si

 Facebook/spletnaTV

 Youtube/spletnaTV

 Livestream/spletnaTV

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin **Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče**

Obisk proslave ob mednarodnem dnevu gluhih v Ljubljani

📷 Nevenka Hrovat

Zadovoljstvo po končani plovbi po Ljubljani

Petindvajsetega septembra je bil za gluhe in naglušne pomemben dan, saj smo praznovali največji praznik gluhe skupnosti, mednarodni dan gluhih.

Letos je organizacijo dogodka prevzelo Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana, ki praznuje 90-letnico delovanja.

Člani društva smo se z organiziranim prevozom iz Slovenskih Konjic odpravili v Ljubljano, kjer smo se v SiTi Teatru najprej udeležili slavnostne akademije s kulturnim programom, na kateri je kot častni gost spregovoril predsednik državnega zbora Igor Zorčič. Prisotne sta pozdravila tudi predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Mladen Veršič ter predsednik Društva gluhih in naglušnih Ljubljana Gorazd Orešnik. Kulturno prireditev je popestril glasbenik Vlado Kreslin. Obe pesmi, ki ju je zapel, sta bili tolmačeni v slovenski znakovni jezik.

Ostanek dneva smo izkoristili za ogled Ljubljane in plovbo z ladjico po Ljubljani. Vkrkali smo se na Dvornem trgu in si v enourni vožnji z vode ogledali dela največjega slovenskega arhitekta 20. stoletja Jožeta Plečnika. Pluli smo tudi mimo Špice do Livađe, kjer smo uživali v miru in v opazovanju neokrnjene narave. Popoldansko druženje smo nadaljevali s kosilom v Lukovici pri Domžalah.

Zahvaljujemo se Marku Druškoviču iz podjetja Acros za izposajo kombija in ladjici Barjanka za brezplačno vožnjo po Ljubljani. ●

Predavanje o slušnih aparatih

📷 Nevenka Hrovat

Septembra smo v društvu v sodelovanju s podjetjem Neuroth pripravili predavanje o sluhu in o slušnih aparatih. Predavatelj Nejc Mernik je med drugim razložil, kako opazimo, da se nam slabša sluh, kakšen je postopek za pridobitev slušnega aparata, na kaj moramo biti pozorni pri njegovi izbiri, kateri slušni aparat izbrati, kako ga pravilno čistiti in vzdrževati ter kaj je indukcijska zanka.

Na trgu so na voljo zunanji slušni aparati, ki so različnih oblik in velikosti ter jih lahko snamemo. Notranji slušni aparat – polžev vsadek, je primeren za osebe z veliko izgubo sluha, je dvodelen, z operacijo pa se ga namesti pod in nad kožo. Polževega vsadka ni možno sneti.

Podpredsednik društva Dušan Simčič med uvodnim nagovorom; foto: MDGN SK

Predstavnik podjetja Neuroth Nejc Mernik; foto: MDGN SK

Slušni aparati pomagajo številnim ljudem, ki imajo poškodovan sluh, vendar niso povsem gluhi. Gluhote ne morejo zdraviti in ne omogočajo normalnega sluha, okrepijo pa zvoke in glasove, ki prihajajo v uho, zato so zelo koristni.

Veliko govora je bilo tudi o slušni indukcijski zanki, ki odpravlja neželene šume iz ozadja, poslušalec pa za poslušanje ne potrebuje dodatnega sprejemnika oziroma slušalk, saj pride signal neposredno do slušnega aparata. Slušno zanko lahko uporablja vsak, ki ima primeren slušni aparat, in je neopazna. Deluje tako, da se zvok v mikrofону spremeni v električni signal, ki se ga ojača in spelje v zanko, nameščeno v prostoru.

Slušni aparat je pripomoček, ki olajša poslušanje, pomembno pa je, da je ustrezno nastavljen ter da se uporabnik z njim nauči poslušati. Njegova življenjska doba je 6 let, zato se mora uporabnik slušnega aparata pred odločitvijo zanj natančno seznaniti, kaj mu omogoča, ter ga preizkusiti. ●

Šiviljska delavnica

📷 Nevenka Hrovat

Konec septembra je v prostorih Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče potekala šiviljska delavnica. Udeležili so se je člani društva in njihovi otroci, vodila pa jo je Nina Jeranko. Nina je udeležence najprej pozdravila in povedala, kaj bodo zašili. Priskrbela je šivalni stroj in nekaj blaga z zabavnimi vzorci, iz katerega so sešili torbico, naučili pa so se tudi ravnanja s strojem in spoznali različne materiale. ●

Udeleženke pripravljajo blago in kroj za oblačila; foto: MDGN SK

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih **Velenje**

Sodelovali smo na Pikinem festivalu

📷 📷 Urška Jakop

V Velenju vsako leto poteka tradicionalni Pikin festival. Tema letošnjega festivala je bila igra za vse. Z velikim veseljem smo se odzvali povabilu k sodelovanju.

V prostorih Galerije Velenje je med festivalom potekala razstava umetnika Zvonka Čoha, ki je s čudoviti ilustracijami opremil knjigo Žiga špaget gre v širni svet. Knjiga je posebna, ker je opremljena s kre-

tnjami slovenskega znakovnega jezika in razumljiva gluhih.

V Galeriji smo organizirali tudi delavnico spoznavanja gluhotе in slovenskega znakovnega jezika. Strokovna delavka je najprej povedala nekaj besed o društvu in o gluhoti ter pokazala nekaj tehničnih pripomočkov, ki osebam z izgubo sluha lajšajo življenje. Tolmačica slovenskega znakovnega jezika Darja Fišer

Prebrali smo knjigo Žiga špaget gre v širni svet

Otrokom je učenje šlo dobro od rok

pa je otroke in starše naučila enoročne abecede, nekaj kretenj in nekaj zanimivosti o znakovnem jeziku. Na koncu smo prebrali in v slovenskem znakovnem jeziku prikazali knjigo Žiga špaget gre v širni svet.

Otroci so z zanimanjem poslušali in sodelovali na delavnici. Veseli smo, da s takšnimi dogodki prispevamo k prepoznavnosti problematike izgube sluha in kulture gluhih. ●

Zadišalo je po sivki

📷 📷 Urška Jakop

Dišeče punčke

Na predlog članice našega društva Marine Sušec smo sredi septembra izvedli delavnico izdelave punčk, polnjenih s sivko. Marina je mentorica na naših ustvarjalnih delavnicah in je s spretnimi rokami ustvarila že veliko čudovitih izdelkov.

Tovrstne delavnice so vedno dobro obiskane, v koronačasu pa so člani še bolj željni dogajanja v društvu, saj je druženje in vključevanje v ostale aktivnosti nekoliko omejeno.

Da smo zadostili vsem ukrepom, smo delavnico izvedli v dvorani mladinskega centra. Ustvarjali so tako starejši kot malo mlajši, ženske in moški.

Najprej so sešili oblekico za punčko, ki so jo napolnili z mešanico riža in sivke. Dodali so glavico, klobuček ter lase in nastala je čudovita dišeča umetnina. Vsak je svoj izdelek odnesel domov in prepričana sem, da ga bo dobro uporabil ter z njim poskrbel za umirjene dišave.

Hvala vsem udeležencem, Marini za vodenje delavnice, Ludviku Kričejju pa za podarjeno sivko. ●

Društvo oseb z okvaro sluha **celjske regije**

Razstava umetniških del v Občinski knjižnici Prebold

📷 📸 Društvo oseb z okvaro sluha celjske regije

V Društvu oseb z okvaro sluha celjske regije se zavedamo dejstva, da je sodelovanje z lokalnimi skupnostmi izjemnega pomena. Tako smo se v sodelovanju z Občino Prebold v okviru projekta Občina po meri invalidov udeležili pogovornega večera, kjer smo poslušalcem predstavili društvo ter odkrito spregovorili o gluhoti, naglušnosti, o težavah oseb z izgubo sluha in o njihovih pravicah.

V sklopu dogodka smo pripravili tudi razstavo umetniških del, ki je bila v Občinski knjižnici Prebold na ogled med 7. in 30. septembrom. ●

Pogovorni večer

Društvo oseb z izgubo sluha **Dolenjske in Bele krajine**

Gluhi krvodajalci

📷 📸 Geni Močnik

Že peto leto zapored smo se člani Društva oseb z izgubo sluha Dolenjske in Bele krajine v mesecu septembru udeležili krvodajalske akcije. Vsi zdravi in srčni člani z veseljem darujemo življenjsko tekočino, ki jo potrebujejo drugi. Zavedamo se, da vsaka podarjena kaplja krvi nekemu reši življenje. ●

Krvodajalci

KOPRČANI IN KRANJČANKE EKIPNI DRŽAVNI PRVAKI V BALINANJU

Anton Petrič

Udeleženci prvenstva; foto MDGN SK

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije organiziralo ekipno državno prvenstvo gluhih v balinanju za moške in ženske. Prvenstvo je sredi septembra potekalo v dvorani Balinček v Rogaški Slatini.

Tekmovanja se je udeležilo sedem moških in štiri ženske ekipe iz sedmih društev gluhih in naglušnih Slovenije. Moške ekipe so z žrebom razvrstili v dve tekmovalni skupini. Nosilka v prvi skupini je bila ekipa lanskih prvakov iz Društva oseb z okvaro sluha celjske regije, v drugi skupini pa ekipa lanskih podprvakov iz Društva gluhih in naglušnih Južne Primorske. Ostalih pet ekip so izžrebali kapetani. Ženske ekipe so sestavile eno skupino, kjer so vsaka z vsako odigrale balinarski dvboj.

Gost športnega dogodka je bil direktor občinske uprave Rogaška Slatina Marko Drofenik, ki je balinarjem in organizatorjem zaželel uspešno tekmovanje. Sodil je predsednik Balinarskega športnega društva

Rogaška Crystal Jože Verk, potek tekmovanja pa sem spremljal tehnični delegat Športne zveze gluhih Slovenije Anton Petrič. ●

Vrstni red

MOŠKE EKIPE

1. DGN Južne Primorske
2. DGN Ljubljana
3. AURIS Kranj - MDGN za Gorenjsko
4. DOOS celjske regije
5. MDG Ljubljana
6. MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče
7. DGN Podravja Maribor

ŽENSKE EKIPE

1. AURIS Kranj - MDGN za Gorenjsko
2. MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče
3. DOOS celjske regije
4. DGN Južne Primorske

ZLATOPOROČENCA MIRJAM IN ANGEL ŽIVEC

📷 Olga Knez 📷 Franja Živec in osebni arhiv

Zlatoporočenca Mirjam in Angel

Upokojena gostilničarka in trgovka Mirjam (1952) in gradbenik Angel Živec (1949) sta po petdesetih letih trdnosti kraškega zakona pred kratkim ponovila zaobljubo božjega zakona v domači cerkvi svetega Jakoba na Velikem Dolu pred dutovskim župnikom Gašperjem Lipuščkom. Pri sveti maši jima je pel cerkveni pevski zbor, po opravljenem obredu pa so ju sorodniki in vaščani zasuli s cvetnimi listi sončnic.

Velikodolci so jima pripravili okrašeno kraško kalono, kot se spodobi ne le za mladoporočenca, ampak tudi za zlatoporočenca. S kulinaricnimi dobrotami so številnim svatom postregli v gostilni Pri Brajdi v Komnu. Praznovanje je trajalo pozno v noč ob dobri hrani in zvokih harmonik, kjer se je Mateju Felicjanu iz Povirja pridružil vnuk Jure Živec, ki ga harmonikarskih veščin uči priznani profesor Zoran Lupinc, nekaj časa pa ga je učil tudi Rok Tavčar.

Mirjam in Angel sta se poročila 18. septembra 1971 v Komnu in v cerkvi na Gorjanskem, od koder je Mirjam in kjer sta nekaj časa tudi živela. V zakonu

sta se jima rodila sinova Goran in Igor, v veliko veselje pa so jima vnuki Anja, Jure, Bor in Rok. Pravita, da so za dober in trajen zakon potrebne tri besede: prosim, hvala in oprosti. Seveda je tu še brezpogojna ljubezen, složnost, medsebojna pomoč in življenje z rama ob rami. Mirjam je tudi aktivna članica kulturnega društva Kalunca iz Pliskovice, ki je znova oživilo velikodolsko čipko in zadnjih nekaj let organizira dobro obiskan festival Kalunca v svet.

»Ko sem se poročil, sem šprical delovodsko gradbeno šolo v Ljubljani in brivca čakal od desetih zvečer do enih zjutraj. Na poročno potovanje pa sva šla po desetih letih zakona v Prago,« se spominja Angel. Najlepša so nedeljska kosila, ko se na Velikem Dolu zbere kar deset družinskih članov. V zadnjih dveh letih pa pogrešata stike s člani Društva gluhih in naglušnih Južne Primorske, s katerimi sta se na povabilo predsednika kraške sekcije Milana Šuca udeleževala najrazličnejših aktivnosti, zlasti izletov, zborov članov in novoletnih srečanj v Kopru.

Med rezanjem torte ob 50-letnici zakona

DRAGI BOGO – OČE, MOŽ, DEDEK, BRAT

☞ Lidija Janjić

Tukaj zbrani se z bolečino v srcu poslavljamo od tebe in se spominjamo tvojega z vitalnostjo prežetega življenja, ki si ga tako rad živel. Bil si poštena, odgovorna, skromna oseba in vsi tisti, ki smo ti bili blizu, smo hvaležni, da smo lahko to pot življenja prehodili s tabo, ob tebi. V sebi si nosil neko posebno milino in umirjenost, ki te je bogatila kot osebnost in hkrati bogatila tudi nas.

Zadnji dve leti so življenjski sokovi počasi odtekali, vendar se zdi tvoja smrt kljub temu nenadna. Veliko bitko z nevarno boleznijo si še nedavno uspešno izbojeval in upali smo, da bo tudi tokrat tako.

Nikoli nisi veliko govoril o sebi, si pa v knjigi spominov odstrnil dele svojega zanimivega življenja. Na svet si privekal v Prijedoru, na Štefanovo, 26. decembra 1926. Ali bi imel nemara manj peripetij z imenom, če bi te poimenovali po tem svetniku, ne ve nihče. Postal si nosilec imena Gottlieb, ker te je oče poimenoval po dedku. Kasneje, v povojnih

letih, to ime ni zvenelo preveč varno, niti domače, zato si se uradno preimenoval in ga poslovenil.

Bil si četrti izmed sedmih otrok, rojen staršem nemško-hrvaških korenin, na eni najnaprednejših kmetij v okolici. Otroštvo na veliki kmetiji je bilo trdo, vendar polno zanimivih prigod. Posestvo je bilo veliko sedem hektarov, posedovali ste tudi precej mešanega gozda, večglavo živino, konjsko vprego in več gospodarskih objektov z napredno kmetijsko mehanizacijo. Za protiusluge ste jo posojali bližnjim kmetom in tudi zavoljo tega je blaginja v družini rasla. Posestvo je lepo napredovalo in se razvijalo, vendar pa ste ga bili zaradi nemirnih vojnih časov primorani zapustiti.

Kot begunci ste pred vojnimi grozotami bežali po Evropi in nekaj časa bivali na Poljskem. Ko so lovke vojne pošasti začele segati tudi tja, ste bežali naprej. Veliko srečo si imel, da te je oče znal obvarovati pred rekrutacijo v nemško vojsko, ko se je vojna že bližala koncu. Takrat ste se ustalili v Mariboru, ki je postal tvoj novi dom.

Kot mlad fant si sprva opravljal različna dela in se usposabljal v zidarskih, ključavničarskih in električarskih delavnicah različnih mojstrov ter obrtnikov. Vendar si imel v življenju večje želje in pričakovanja. Sklenil si, da je šolanje pravi način za dosego ciljev. Najprej si končal nižjo gimnazijo, nadaljeval šolanje in

ga zaključil kot visokokvalificirani ključavničar v podjetju Mlin testenine, kasnejšem Intesu. Tam pa se tvoje šolanje še ni zaključilo. Z njim si nadaljeval kot zaposleni in maturiral na strojnotehnični srednji šoli, kasneje pa opravil še šolo za poslovodje. V Intesu si ostal vse do upokojitve.

Tam si spoznal tudi ženo Liziko, s katero sprva nekaj let nista imela otrok, saj si zbolel za hudo boleznijo, tuberkulozo. Po uspešnem zdravljenju se vama je rodila hčerka Lidija. Kot skrben oče si hčerki posvečal veliko pozornosti. Bila sta prav zanimiv tandem. Skupaj sta drsala, se sankala, smučala, plavala, risala, pomagal si ji pri šolskih nalogah, le pri vadbi klavirja si raje sedel in samo poslušal. Z začetkom nesrečne hčerkinine pubertete pa se je začel vajin odnos krhati.

Izkazal si se tudi kot skrben mož, ki ni imel predsodkov opravljati tako imenovanih ženskih opravil. Sodoben mož, mož prihodnosti. Zaradi ženine službe, ki je potekala v treh izmenah, si bil pripravljen posesati stanovanje ali skuhati kosilo.

Vedno si rad delal z rokami in bil pri tem uspešen. V svoji improvizirani delavnici si zmeraj nekaj izdeloval in popravil, pa naj je šlo za popravilo domače naprave ali za izdelavo mize za namizni tenis. Celo hiško na vikendu si po lastnem načrtu izdelal sam, za hčerko ob osamosvojitvi pa nekaj kosov pohištva, ki so želi občudovanje.

Te spretnosti so znali ceniti tudi v službi. Ničkolikokrat so te prišli iskat sredi noči, ko se je pokvaril stroj za luknjanje testenin. V podjetju si napredoval in postal vodja remontnih delavnic. Delavci so te imeli radi zaradi tvoje strokovnosti, poštenosti in delavnosti.

Ko sta se z Liziko razšla, si ji kot prijatelj stal ob strani in ji pomagal v boleznih, saj si je hčerka ustvarila življenje na drugem koncu Slovenije. Večkrat si z obžalovanjem ugotavljal, da ti zaradi tega vnukinja Kaja ni tako blizu, kot bi si želel, saj so bile v tistem času razdalje precej večje kot danes.

Tudi v novi družini z ženo Vesno in njeno hčerko Marijo ste ustvarili prijetno in harmoni-

čno vzdušje. Malo deklico Marijo si vzel za svojo in ji nudil topel dom. Veliko časa ste preživeli v skupnem druženju na vikendu, obdelovali vrt in se veselili pridelkov.

Z ženo Vesno sta imela tudi oba veselje do potovanja. Skupaj sta obiskala marsikatero deželo in doživela veliko zanimivega.

Marija je odrasla in rodil se ji je sin Nino, ki vam je z otroško igrivostjo lepšal dneve, njegova mama pa je bila vselej pripravljena priskočiti na pomoč. Postala je prava organizatorica in ženska akcije.

Ko so ti pohajale moči, ti je ne-utrudno in zvesto stala ob strani skrbna žena Vesna, čeprav tudi

sama ni bila vedno najbolj pri močeh.

Slovo je težko in čeprav odhajaj, si in boš ostal v naših srcih in mislih, mi pa prihajamo za tabo. ●

MISEL O SMRTI

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družijo nas.
So vezi močnejše. Brez pomena
zanje so razdalje, kraj in čas.*

*Vekovečna dragih je bližina.
Smrt je le združitve navečer.
Zemlja skupno je pribežališče
in poslednji cilj nas vseh je mir.*

Mila Kačič

ANTONU KLEMENČIČU V SLOVO

Člani društva AURIS

Člane društva, prijatelje in znance obveščamo, da je v 79. letu umrl član društva AURIS iz Kranja, Anton Klemenčič iz Selca na Gorenjskem.

Že v zgodnjem otroštvu so domači ugotovili, da Toni, kot so ga klicali, po bolezni ne sliši. Zaradi izgube sluha se je sprva šolal v Centru za sluh in govor v Portorožu, kasneje pa se je prešolal v Gluhonemnico v Ljubljani, kjer se je izučil za mizarja.

Nekaj let je delal v mizarški delavnici Gabrijela Zupana v Ljubljani, kjer je dobil ogromno znanja za delo in za obnovo starinskega pohištva. Delo je bilo zahtevno in zamudno, plačilo pa razmeroma majhno. Zato se je, takoj ko se je pokazala priložnost, zaposlil kot mizar v podjetju Alples, kjer je spoznal bodočo ženo Minko, s katero sta si na domačiji v Selcah ustvarila skupno življenje.

Rodila sta se jima dva otroka in sin je po očetu podedoval smisel za mizarstvo. Toni je bil zelo dober mizar, saj je imel les neizmerno rad ter so iz njega v njegovih rokah nastajali čudoviti izdelki in izbrani kosi pohištva.

Doma, v rodnih Selcah, je imel tudi mizarško delavnico. Kar navadili smo se, da je pogosto izde-

lal kakšen kos pohištva po meri za društvo ali popravil kakšno stvar. Idej, kako kaj narediti, mu ni nikoli zmanjkalo in nikoli mu ni bilo težko poprijeti za delo. Ob vsem tem pa je z dobro voljo znal dvigniti razpoloženje med prijatelji v društvu, kamor je rad prihajal.

Udeleževal se je različnih aktivnosti, bil je nepogrešljiv in vedno prisoten na predavanjih, delavnicah ter na izletih.

Toni nas je zapustil po hudi bolezni in težko se bomo navadili, da ga ni več med nami. Pogrešali bomo njegov nasmeh, pogovor in stisk njegovih od dela utrujenih rok. Pokopan je bil v družinskem krogu v rodnih Selcah.

Dragi Toni, počivaj v miru in hvala, da smo lahko s tabo prehodili del življenjske poti. ●

PRIJAVA NA SMS-OBVESTILA

S kratkimi telefonskimi obvestili želi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije obveščati uporabnike o izrednih dogodkih, novicah in ukrepih, ki so pomembni zanje.

Prejemanje SMS-obvestil je za uporabnike brezplačno.

Podatki o uporabniku – ime in priimek *

Mobilna tel. številka
(vpisati brez presledkov in ločil) *

---

* zahtevani podatki

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (v nadaljevanju: izvajalec) se zavezuje, da bo skrbno varovala osebne podatke uporabnikov, pridobljene ob prijavi v sistem za obveščanje. Podatki se bodo zbirali, pridobivali, hranili in obdelovali izključno za namene obveščanja o izrednih dogodkih in o dogodkih, povezanih z aktivnostmi izvajalca.

Podatki so varovani v skladu z zahtevami zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in zakona, ki ureja elektronsko poslovanje ter elektronski podpis. Izvajalec se zavezuje, da bo zbrane podatke hranil le toliko časa, kot je potrebno za doseg namena, zaradi katerega so bili zbrani.

Uporabnik v postopku registracije posreduje zahtevane osebne podatke. Vsak uporabnik samostojno odgovarja za vsebine, ki jih vpiše ob spletni

prijavi. Uporabnik potrjuje, da je bil pred registracijo ustrezno seznanjen z obsegom in namenom obdelave osebnih podatkov, ki jih je posredoval ob registraciji. Uporabnik ob registraciji podaja osebno privolitev, da lahko izvajalec obdeluje osebne podatke, ki jih uporabnik posreduje ob prijavi v sistem za obveščanje.

Izvajalec se zavezuje, da osebnih podatkov in kontaktnih informacij uporabnikov ne bo uporabljal v druge namene ter jih brez izrecnega dovoljenja uporabnika, razen če bi to zahtevala veljavna zakonodaja, ne bo razkril tretjim osebam. V času upravljanja z osebnimi podatki ima posameznik v skladu z veljavno zakonodajo možnost vpogleda, prepisa, kopiranja, dopolnitve, popravkov, blokiranja in izbrisa osebnih podatkov v zbirki podatkov. Izvajalec bo pridobljene podatke varoval in preprečeval njihovo zlorabo. Osebne podatke lahko izvajalec uporablja do preklica prijave.

Izpolnjeni obrazec pošljite na naslov:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24

1000 Ljubljana

ali

po telefaksu: 01 500 15 22

Kraj in datum:

Podpis uporabnika:

RAZPIS ZA UPORABO NASTANITVENIH ENOT ZA OHRANJANJE ZDRAVJA IN REHABILITACIJO OSEB Z IZGUBO SLUHA: BOŽIČNO-NOVOLETNI PRAZNIKI 2021/2022 IN ZIMSKE POČITNICE 2022

Razpis se nanaša na naslednje počitniške objekte:

Božično-novoletni prazniki 2021/2022:

- apartmajska hiša Kranjska Gora,
- apartmaji Moravske Toplice,
- apartmajska hiša Piran;

Zimske počitnice 2022:

- apartmajska hiša Kranjska Gora,
- apartmaji Moravske Toplice.

I. Način uporabe počitniških objektov

- Do subvencionirane cene so upravičene osebe z izgubo sluha ter zaposleni delavci in upokojenci ZDGNS in društev. Članska izkaznica ni podlaga za uveljavljanje subvencionirane cene. Za uveljavljanje subvencionirane cene je potrebno dokazilo o izgubi sluha in plačilo članarine za tekoče leto. Dokazilo o izgubi sluha je treba posredovati v matično društvo. Prav tako se članarina plačuje v matičnem društvu. Tako dokazilo o izgubi sluha kot plačilo članarine morata biti vnesena v evidenco članstva.
- Prijava uporabnikov počitniških domov poteka s prijavnimi listi, ki so priloženi k razpisu. V prijavnih listih morajo biti izpolnjeni vsi podatki.
- ZDGNS bo na podlagi prejete prijave in upoštevanih meril uporabnika obvestila o dodelitvi termina in mu izdala ponudbo za počitnikova-

nje. Po prejemu plačila na transakcijski račun mu bo poslala napotnico za letovanje in račun. Uporabnikom, ki jim termin ne bo dodeljen, bo poslala obvestilo o nedodeljenem terminu z obrazložitvijo.

- Rezervacija in letovanje se izvedeta v skladu s Pravilnikom o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti ZDGNS.
- Če uporabniki predčasno prenehajo uporabljati enoto ali če ne odpovejo rezervacije pred prejemom ponudbe, so dolžni v celoti plačati račun. Plačilo se stornira v izjemnih primerih, s podanimi ustreznimi potrdili (23. člen Pravilnika o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti ZDGNS).
- V času bivanja v počitniških apartmajih prevzame uporabnik polno odškodninsko odgovornost za opremo, inventar in aparature v enoti, kot je določeno v 18. in 19. členu pravilnika.

V času razpisa veljajo vsa določila, ki so navedena v Pravilniku o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti ZDGNS.

Opredelitev uporabnikov je navedena v 6. členu Pravilnika o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti ZDGNS v rubriki DRUGO.

OBVEZNA DOPLAČILA:

- doplačilo za čiščenje 20 evrov,
- doplačilo za razkuževanje 10 evrov.

II. Termini uporabe

TERMINI NASTANITEV V APARTMAJSKI HIŠI PIRAN, V APARTMAJSKI HIŠI KRANJSKA GORA IN V APARTMAJIH MORAVSKE TOPLICE

Božično-novoletni prazniki 2021/2022:

1. prvi termin: od 25. decembra 2021 do 29. decembra 2021,
2. drugi termin: od 29. decembra 2021 do 2. januarja 2022.

TERMINI NASTANITEV V APARTMAJSKI HIŠI KRANJSKA GORA IN V APARTMAJIH MORAVSKE TOPLICE

Zimske počitnice 2022 – 1. del

Zimske počitnice za območje Gorenjske, Goriške, Notranjsko-kraške, Obalno-kraške, Osrednjeslovenske, Zasavske in dela Jugovzhodne regije – Ribnice, Sodražice, Loškega Potoka, Kočevja, Osilnice in Kostela:

1. termin: od 19. februarja 2022 do 22. februarja 2022,
2. termin: od 22. februarja 2022 do 26. februarja 2022.

Zimske počitnice 2022 – 2. del

Zimske počitnice za območje Jugovzhodne Slovenije (razen občin Ribnica, Sodražica, Loški Potok,

Kočevje, Osilnica in Kostel), Posavske, Savinjske, Koroške, Podravske in Pomurske regije:

1. termin: od 26. februarja 2022 do 2. marca 2022,
2. termin: od 2. marca 2022 do 6. marca 2022.

III. Prednostna merila

Pri izboru se bodo upoštevala naslednja merila:

- osebe z izgubo sluha s šoloobveznimi otroki,
- zaposleni pri ZDGNS in v društvih s šoloobveznimi otroki,
- pogostost uporabe počitniških domov v preteklih letih,
- v času zimskih počitnic se bo upoštevala enakomerna porazdelitev po društvih.

IV. Način in rok za oddajo prijav na razpis

Prijave se zbirajo na ZDGNS, Drenikova 24, Ljubljana, do 30. 11. 2021, na pravilno izpolnjenih prijavnih listih in z upoštevanjem razpisanih terminov.

Prijave lahko pošljete po pošti, po telefaksu na številko 01 500 15 22, po elektronski pošti pocitnikovanje@zveza-gns.si ali jih oddate v matičnem društvu, ki bo prijavo posredovalo na ZDGNS.

Pripravila:

Aleksandra Rijavec Škerl, vodja programa ohranjanja zdravja in rehabilitacije

Z odlokom (Uradni list RS, št. 122/2021) je dovoljeno ponujanje nastanitvenih storitev v nastanitvenih enotah, vključno s programom ohranjanja zdravja in rehabilitacije, samo tistim uporabnikom, ki imajo in ob prijavi izkažejo eno od naslednjih dokazil (pogoj ne velja za osebe, ki še niso dopolnile 15 let in bivajo skupaj z ožjimi družinskimi člani oziroma skrbniki v nastanitveni enoti):

1. dokazilo o negativnem rezultatu testa na virus SARS-CoV-2 s testom PCR ali s testom HAG, ki ni starejši od 48 ur od odvzema brisa;
2. dokazilo o cepljenju zoper COVID-19, s katerim dokazujejo, da je od prejema:
  - drugega odmerka cepiva Comirnaty proizvajalca Biontech/Pfizer preteklo najmanj sedem dni,
  - drugega odmerka cepiva proizvajalca Moderna preteklo najmanj 14 dni,
  - drugega odmerka cepiva Sputnik proizvajalca Russia's Gamaleya National Centre of Epidemiology and Microbiology preteklo najmanj 14 dni,

- drugega odmerka cepiva CoronaVac proizvajalca Sinovac Biotech preteklo najmanj 14 dni,
  - drugega odmerka cepiva proizvajalca Sinopharm preteklo najmanj 14 dni,
  - prvega odmerka cepiva Vaxzevria (COVID-19 Vaccine) proizvajalca AstraZeneca ali cepiva Covishield proizvajalca Serum Institute of India/AstraZeneca preteklo najmanj 21 dni,
  - odmerka cepiva COVID-19 Vaccine Janssen proizvajalca Johnson in Johnson/Janssen-Cilag preteklo najmanj 14 dni;
3. dokazilo o pozitivnem rezultatu testa PCR, ki je starejši od 10 dni, razen če zdravnik presodi drugače, vendar ni starejši od šest mesecev, ali
  4. potrdilo zdravnika, da so preboleli COVID-19 in od začetka simptomov ni minilo več kot šest mesecev.

RAZPISANE ENOTE

APARTMAJSKA HIŠA KRANJSKA GORA

Naselje Slavka Černeta 11
4280 KRANJSKA GORA

Smuka v Kranjski Gori; foto: Turizem Kranjska Gora

V domu je osem apartmajev:

APARTMA 1; 4 LEŽIŠČA

V apartmaju so dva ločena prostora in kopalnica s tuš kabino. V dnevnem prostoru je kuhinja z jedilno mizo, v sobi pa sta zakonska postelja in pograd. Apartma ima iz obeh prostorov izhod na večji pokriti balkon.

APARTMA 2; 2 LEŽIŠČI

Apartma ima en prostor in kopalnico s tuš kabino. V skupnem prostoru sta manjša kuhinja z jedilno mizo in pograd.

APARTMA 3; 4 LEŽIŠČA

Apartma je v večjem prostoru in ima kopalnico s tuš kabino. V skupnem prostoru so večja kuhinja z jedilno mizo, zakonska postelja in pograd.

APARTMA 4; 4 LEŽIŠČA

V apartmaju so dva ločena prostora in kopalnica s tuš kabino. V dnevnem prostoru je kuhinja z jedilno mizo, v sobi pa sta zakonska postelja in pograd. Iz obeh prostorov je izhod na večji pokriti balkon.

APARTMA 5; 2 LEŽIŠČI

Apartma ima dva daljša prostora in kopalnico s tuš kabino. V enem prostoru je manjša kuhinja z jedilno mizo, v drugem pa sta dve ležišči.

APARTMA 6; 4 LEŽIŠČA

V apartmaju so dva ločena prostora in kopalnica s tuš kabino. V dnevnem prostoru je kuhinja z jedilno mizo, v sobi pa sta zakonska postelja in pograd. Apartma ima iz obeh prostorov izhod na ločena balkona.

APARTMA 7; 3 LEŽIŠČA

Apartma je v večjem prostoru in ima kopalnico s tuš kabino. V prostoru so kuhinja z jedilno mizo, zakonska postelja in ležišče. Apartma ima izhod na balkon.

APARTMA 8; 3 LEŽIŠČA

V apartmaju sta manjši prostor, v katerem so kuhinja z jedilno mizo, zakonska postelja in ležišče ter kopalnica s tuš kabino.

Vsi apartmaji so opremljeni s televizijskim sprejemnikom in s svetlobnim zvoncem ter imajo urejeno centralno ogrevanje in toplo vodo.

Kranjska Gora pozimi; foto Jošt Gantar

APARTMAJI MORAVSKE TOPLICE

Naravni park Terme 3000

Kranjčeva 12

apartmajsko naselje Prekmurska vas

Foto: TIC Moravske Toplice

Zveza je lastnica štirih apartmajev v apartmajskem naselju Prekmurska vas, ki leži v naravnem parku Terme 3000. Apartmaji so v štirih objektih, imenovanih Sončnica 8, Marjetica 18, Marjetica 45 in Trobentica 5. V vseh sta vgrajena televizijska indukcijska zanka za naglušne in svetlobni zvonec za gluhe osebe. Apartmaji, ki se ogrevajo z električnimi radiatorji, v njih pa sta grelnik tople vode in televizijski sprejemnik, so v dveh nivojih, v pritličju in v mansardi.

APARTMA SONČNICA 8; 5 LEŽIŠČ

V pritličju sta predsoba in bivalna soba s kuhinjsko nišo, jedilno mizo ter enim ležiščem. V mansardnem delu sta kopalnica s tuš kabino in soba, v kateri so zakonska postelja in dve ležišči. Apartma ima teraso.

APARTMA MARJETICA 18; 4 LEŽIŠČA

V pritličju sta predsoba in bivalna soba s kuhinjsko nišo, jedilno mizo in raztegljivim ležiščem za dve osebi. V mansardnem delu sta kopalnica s tuš kabino in soba z zakonsko posteljo. Apartma ima teraso.

APARTMA MARJETICA 45; 4 LEŽIŠČA

V pritličju sta predsoba in bivalna soba s kuhinjsko nišo, jedilno mizo in raztegljivim ležiščem za dve osebi. V mansardnem delu sta kopalnica s tuš kabino in soba z zakonsko posteljo. Apartma ima teraso.

APARTMA TROBENTICA 5; 2 LEŽIŠČI

V pritličju so predsoba, bivalna soba s kuhinjsko nišo, jedilno mizo in sedežno garnituro ter kopalnica s tuš kabino. V mansardnem delu na galeriji je soba z zakonsko posteljo. Apartma ima teraso.

Ključni apartmajev:

Ključne apartmajev dobite na recepciji hotela Termal v naravnem parku Terme 3000 v Moravskih Toplicah s predložitvijo napotnice ZDGNS za bivanje v posameznem apartmaju in osebne dokumenta. Ključne na recepciji tudi vrnete.

Če posameznik izgubi kartico ali ključne, v celoti poravna stroške nakupa nove kartice in ključev.

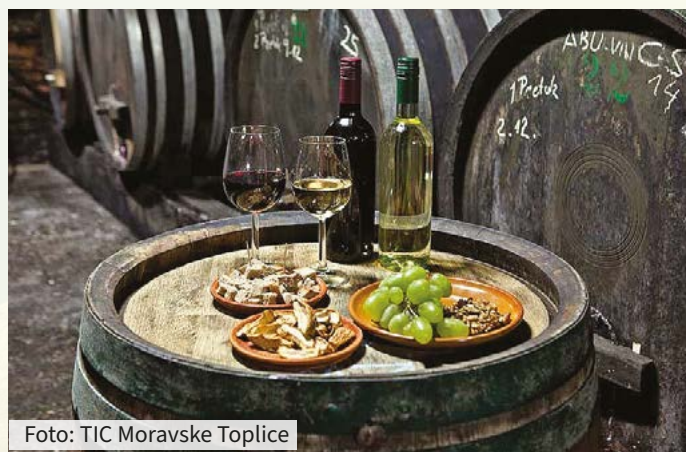

Foto: TIC Moravske Toplice

Foto: TIC Moravske Toplice

APARTMAJSKA HIŠA PIRAN

Tomšičeva 29
6330 Piran

ZDGNS ima v Piranu v lasti apartmajsko hišo, v kateri so štirje apartmaji:

APARTMA 1; 4 LEŽIŠČA

Apartment je v prvem nadstropju in ima večji dnevni prostor ter kopalnico s tuš kabino. V dnevnem prostoru sta kuhinjska niša z jedilno mizo in spalni del, v katerem sta zakonska postelja in pograd.

APARTMA 2; 4 LEŽIŠČA

Apartment je v drugem nadstropju in ima večji dnevni prostor ter kopalnico s tuš kabino. V dnevnem prostoru sta kuhinjska niša z jedilno mizo in spalni del, v katerem sta zakonska postelja in pograd.

APARTMA 3; 4 LEŽIŠČA

Apartment je v mansardi in ima večji dnevni prostor ter kopalnico s tuš kabino. V dnevnem prostoru sta kuhinjska niša z jedilno mizo in zakonska postelja. Dve ležišči sta na galeriji, ki je sestavni del apartmaja.

APARTMA 4; 2 LEŽIŠČI

Apartment je v mansardi in ima dnevni prostor, kopalnico s tuš kabino ter manjšo sobo. V dnevnem prostoru je kuhinjska niša z jedilno mizo, v manjši sobi pa zakonska postelja.

Vsi apartmaji so opremljeni s televizijskim sprejemnikom in s svetlobnim zvoncem ter imajo urejeno ogrevanje in toplo vodo.

F. IZJAVA O IZPOLNJEVANJU POGOJEV ZA PRIJAVO NA LETOVANJE :

(vsako navedbo posebej označite z X)

Kot uporabnik letovanja:

☐ potrjujem podatke o otrocih, ki sem jih navedel v prijavnici za letovanje, in jih posredujem kot njihov zakoniti zastopnik oziroma jih posredujem v soglasju z njihovim zakonitim zastopnikom;	☐ izjavljam, da imam poravnano članarino za tekoče leto;
☐ izjavljam, da imam poravnane vse zapadle denarne obveznosti iz naslova letovanj v počitniških enotah (npr. plačilo letovanja, stroški odpovedi letovanja, škode);	☐ izjavljam, da je v kartonu člana priložen dokument o okvari sluha;
☐ izjavljam, da nimam veljavne začasne prepovedi uporabe počitniških enot iz 30. člena pravilnika;	☐ izjavljam, da sem seznanjen/a s pravilnikom;
	☐ izjavljam, da so podatki, navedeni v prijavnici na letovanje, resnični.

G. IZJAVA UPORABNIKA O VAROVANJU OSEBNIH PODATKOV:

(vsako navedbo posebej označite z X)

☐ soglašam, da ZDGNS osebne podatke, navedene v prijavnici za letovanje, obdeluje za namen letovanja v počitniških enotah ZDGNS, kar vključuje vse potrebne postopke v zvezi z dodelitvijo, trajanjem in prenehanjem letovanja ter uresničevanjem pravic in obveznosti v zvezi s tem;	☐ soglašam, da imam pravico izjavo o varovanju osebnih podatkov kadarkoli preklicati s pisno odpovedjo na e-naslov pocitnikovanje@zveza-gns.si , ne da bi to vplivalo na zakonitost obdelave podatkov, ki se na podlagi privolitve izvaja do njenega preklica.
☐ soglašam, da ZDGNS potrebne osebne podatke v zvezi z letovanjem posreduje pogodbenim izvajalcem, ki izvajajo registracijo letovanj v skladu z veljavno zakonodajo s tega področja (receptorska služba, oskrbnik ...);	

H. IZJAVA ZDGNS O VAROVANJU OSEBNIH PODATKOV:

Na zahtevo uporabnika (nosilca napotnice) mu bo ZDGNS omogočila dostop do njegovih osebnih podatkov, njihovo spremembo in izbris ali omejitev obdelave v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja področje varovanja osebnih podatkov.

Kraj in datum:

Podpis uporabnika:

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
IN
DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH LJUBLJANA

**90. let ustanovitve Društva gluhtonemih
Dravske banovine in
Mednarodni dan gluhih 2021**

